

U 19/2022 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi metaanipäästöjen vähentämisestä energiasektorilla ja asetuksen N:o (EU) 2019/942 muuttamisesta

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 15 päivänä joulukuuta 2021 annettu ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi metaanipäästöjen vähentämisestä energiasektorilla ja asetuksen N:o (EU) 2019/942 muuttamisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 17.2.2022

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

Neuvotteleva virkamies Maria Kekki

17.2.2022

EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI METAANIPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ ENERGIASEKTORILLA JA ASETUKSEN N:O (EU) 2019/942 MUUTTAMISESTA

1 Tausta

Euroopan komissio antoi 14 päivänä heinäkuuta 2021 niin kutsutun 55-valmiuspaketin, jonka ehdotuksilla toimeenpannaan EU:n ilmastolailla asetetut velvoitteet vähentää EU:n nettokasvi-huonekaasupäästöjä vähintään 55 %:lla vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä sekä saavuttaa ilmastoneutraalius EU-tasolla vuoteen 2050 mennessä. Komission vuoden 2021 työohjelman mukaan 14 päivänä joulukuuta julkaistu metaaniasetus (COM (2021) 805 final) on osa 55-valmiuspakettia. Samassa yhteydessä komissio julkaisi myös ehdotukset uudelleen laadituksi kaasudirektiiviksi sekä kaasuasetukseksi (COM (2021) 803 final ja COM (2021) 804 final). Ehdotuksista laaditaan erilliset U-kirjelmät.

Metaani on toiseksi voimakkain kasvihuonekaasu kokonaisvaikutukseltaan heti hiilidioksidin jälkeen ja vastaa noin kolmanneksesta nykyisestä ilmaston lämpenemisestä.

Uusin IPCC-ilmastopaneelin raportti korostaa metaanin roolia yhtenä tärkeimmistä ilmastomuutosta aiheuttavista kasvihuonekaasuista. Raportti linjaa, että metaanitasot ovat kaikkien aikojen korkeimmat ja selvästi sen päästötason yläpuolella, joka olisi yhteensopiva lämpenemisen rajoittamisen kanssa 1,5 °C:seen.

Glasgow'n ilmastokokouksen marraskuussa 2021 hyväksytty yleispäätös (Glasgow Climate Pact) rohkaisee osapuolia lisätoimiin metaanipäästöjen torjumiseksi 2030 mennessä. Glasgow'n kokouksen yhteydessä käynnistettiin myös EU:n ja Yhdysvaltain aloitteesta Maailmanlaajuinen metaanisitumus (Global Methane Pledge), jonka tavoitteena on vähentää globaaleja ihmisen toiminnasta aiheutuvia metaanipäästöjä 30 prosenttia 2020–2030 aikavälillä. Aloitteeseen on liittynyt yli 100 maata (muun muassa EU ja Suomi). Sitoumuksen toimenpiteisiin sisältyy metaanipäästöjen monitoroinnin ja raportoinnin laadun parantamista ja läpinäkyvyyden lisäämistä sekä energiasektorin toimia muiden sektorien ohella.

EU vastaa metaaniasetuksen kautta osaltaan globaaliin haasteeseen metaanipäästöjen vähentämiseksi ja myös tehtyihin kansainvälisiin sitoumuksiin ja velvoitteisiin. Eurooppalaisen Green Dealin mukainen 55% päästövähennystavoite edellyttää myös metaanipäästöjen vähentämistä.

Noin 60 % maailman metaanipäästöistä on antropogeenisiä, josta arvioiden mukaan suurin osa on peräisin maataloudesta (n. 50%), fossiilisten polttoaineiden tuotannosta ja käytöstä (n.25–33%), jätesektorilta (n. 25%). EU:n metaanipäästöistä 19% on energiasektorilta.

EU:n metaanipäästöt energiasektorilta ovat vähentyneet n. puolella 1990-luvulta. Maatalous- ja jätetuolella väheneminen on ollut hitaampaan. Energiasektorilla metaanipäästöt syntyvät vuotoina hiilen, öljyn ja maakaasun tuotannossa, siirtoverkoissa, laivoissa ja jakeluverkoissa. Metaania päästetään myös tarkoituksella ilmaan esim. kaasuputkistoja tyhjennettäessä, sekä soihdutuksessa metaania vapautuu epätäydellisen palamisen vuoksi. Soihdutus on erityisesti öljy-

ja kaasukentillä tapahtuvaa ylijäämäkaasujen polttoa, jossa ylijäämäkaasua poltetaan tuotanto-paikalla. Energiasektorin metaanipäästöistä 40% tulee kiinteistä polttoaineista, 31% poltosta ja 29% vuodoista öljyn ja kaasun tuotannosta ja siirrosta. Komissio on arvioitu, että kustannuste-hokkaimmat metaanipäästövähennykset ovat tehtävissä energiasektorilla.

Koska suurin osa EU:ssa käytetyn fossiilisen polttoaineen metaanipäästöistä aiheutuu sen rajo-jen ulkopuolella, tarvitaan jäsenvaltioiden yhteistoimintaa tällä alalla.

Komissio antoi joulukuussa 2020 metaanistrategian (COM(2020) 663 final), jossa kartoitettiin EU-alueen metaanipäästöjen lähteitä ja mahdollisia toimia (E 139/2020 vp). Nyt ehdotettavalla asetuksella tavoitellaan metaanipäästöjen vähennyksiä energiasektorilla koko toimitusketjussa ensisijaisesti parantamalla tietoa energiasektorin päämetaanilähteistä. Lisäksi halutaan varmis-taa energiasektorin metaanipäästöjen tehokkaan vähentämisen jatkaminen koko toimitusket-jussa EU:ssa, erityisesti yritysten toimesta. Kolmanneksi halutaan parantaa tiedon saatavuutta, jotta voidaan luoda kannustimia metaanipäästöjen vähentämiseen EU:hun tuotavan fossiilisen energian osalta. Uusi asetusehdotus kattaa metaanipäästöt fossiilisten polttoaineiden osalta; ölj-jyn ja maakaasun etsinnän ja tuotannon, käsittelyn, kuljetuksen ja jakelun, varastot ja LNG-termiinaalit, sekä hiilikaivokset ja myös suljetut ja hylätyt kaivokset.

2 Pääasiallinen sisältö

Asetusehdotuksessa pyritään metaanipäästöjen tarkempaan mittaamiseen, raportointiin ja ve-rifiointiin, verkoston vuotokartoitus- ja korjaustoimiin sekä soihdituksen rajoittamiseen. Li-säksi asetetaan velvoitteita EU:hun tuotavien fossiilisten polttoaineiden metaanipäästöjen mit-taamisesta ja ilmoittamisesta.

Asetusehdotus koskee öljyn ja maakaasun etsintää ja tuotantoa, maakaasun keräämistä ja pro-essointia, maakaasun siirtoa, jakelua, maanalaisia varastoja ja nesteytetyn maakaasun (LNG) termiinaaleja, joissa on fossiilista tai uusiutuvaa metaania, sekä maanalaisia ja maanpäällisiä hiilikaivoksia, myös suljettuja ja hylättyjä. Asetus kattaa myös metaanipäästöt, jotka syntyvät unionin ulkopuolella ja fossiilisten polttoaineiden maahantuojien tulee raportoida näistä pääs-töistä tuontimaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

Metaanipäästöjen mittaaminen ja raportointi

Ehdotuksen mukaan ensivaiheessa, 12kk asetuksen voimaantulon jälkeen, öljy-, maakaasu- ja kivihiilituottajien ja –toimijoiden olisi toimitettava raportti jäsenvaltion nimeämälle toimival-taiselle viranomaiselle lähdetason metaanipäästöistä, jotka on arvioitu yleisillä mutta lähdekoh-taisilla päästökertoimilla. Myöhemmin, 24k asetuksen voimaantulon jälkeen, toimijoiden olisi toimitettava raportti, joka sisältää tietoja tarkemmista lähdekohtaisista mittauksista. Lopulta, 36 kk asetuksen voimaantulon jälkeen, toimijoiden olisi toimitettava raportti, ja 48kk asetuksen voimaantulon jälkeen vuosittain, toimivaltaisille viranomaisille laitoskohtaisista mittauksista, myös ei-toiminnassa olevista toimipisteistä.

Komissiolle ehdotetaan siirrettäväksi toimivalta antaa täytäntöönpanosäädöksiä näiden rapor-tointivelvoitteiden osalta laatimalla raportointimalli.

Metaanipäästöjen vähentäminen

Toiminnanharjoittajat olisivat velvoitettuja toteuttamaan kaikki käytettävissään olevat toimen-piteet metaanipäästöjen ehkäisemiseksi ja minimoimiseksi toiminnoissaan.

Vuotokartoitus- ja korjaustoimet

Toiminnanharjoittajien tulisi toimittaa jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle vuotokartoitus- ja korjaustoimiohjelma ja kolmen kuukauden välein tarkastaa ohjelmansa toimenpiteiden toimeenpano. Toiminnanharjoittajien olisi ryhdyttävä korjaustoimiin tai osat olisi korjattava tai vaihdettava välittömästi vuodon havaitsemisen jälkeen tai mahdollisimman pian sen jälkeen, mutta viimeistään viiden päivän kuluttua havaitsemisesta.

Maakaasuputkiston ulospuhallus/tuuletus ja soihduttaminen

Maakaasuputkiston tyhjentäminen ulospuhaltamalla kiellettäisiin kaikissa muissa tilanteissa paitsi hätätilanteissa ja laitteiston ollessa epäkunnossa, tai muuten, kun se on väistämätöntä.

Metaanin ja muiden ylijäämäkaasujen järjestelmällinen polttaminen maakaasuputkiston yhteydessä eli soihdutus olisi kiellettyä. Se olisi sallittua vain tilanteissa, joissa kaasun ruiskutus paikoin putkistoon, paikan päällä hyödyntäminen tai metaanin irrottaminen ei ole mahdollista muista kuin taloudellisista syistä.

Toimijoiden olisi ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille ulospuhallus- ja soihdutustapahtumista.

Vanhoja soihdutuslaitteita korjattaessa tai uusia asennettaessa olisi otettava huomioon tehokkaaseen polttoon liittyviä standardeja.

Käytöstä poistetut maakaasulähteet

Jäsenvaltioiden tulisi laatia listaus alueellaan olevista käytöstä poistetuista maakaasulähteistä. Myöhemmässä vaiheessa näille paikoille olisi asennettava metaanipäästöjä mittaavat mittarit ja raportoitava toimivaltaiselle viranomaiselle näiden mittaustulokset vuosittain.

Hiilikaivosten metaanipäästöt

Hiilikaivosten toiminnanharjoittajien tulisi mitata maanalaisten hiilikaivosten metaanipäästöjä tuuletusluukuista, viemäröntiasemilta ja metaaninpoistojärjestelmistä, myös kaivoksen sulkeamisen jälkeen. Maanpäällisissä hiilikaivoksissa metaanipäästöjä tulisi mitata ja raportoida kaivostoiminnan aikana ja sen päätyttyä.

Maanalaisten hiilikaivosten metaanipäästöjä vähennettäisiin kieltämällä viemäröntiasemilla tapahtuva metaanin ulospuhallus ja soihdutus. Ulospuhallus ja soihdutus olisivat kuitenkin mahdollista edelleen hätätilanteissa, laitteiston ollessa epäkunnossa tai sen ollessa muuten väistämätöntä. Nämä poikkeusolot olisi perusteltava ja raportoiva toimivaltaiselle viranomaiselle.

Komissiolle annettaisiin oikeus täydentää asetusta antamalla delegoituja säädöksiä rajoituksista koksihiilikaivosten metaanipäästöjen ulospuhaltamiselle tuuletuskuiluista.

Suljettujen ja hylättyjen hiilikaivosten osalta jäsenvaltion tulisi tehdä listaus alueellaan olevista kaivoksista, tehdä metaanin pitoisuusmittauksia ja asentaa mittauslaitteet kaikkiin aikaisintaan 50 vuotta sitten suljettuihin tai hyljättyihin kaivoksiin. Toimivaltaisille viranomaisille tulisi raportoida vuosittain vuotuisista arvioituista metaanipäästöistä. Suljetuista kaivoksista olisi vastuussa kaivostoimija, hylätyistä kaivoksista jäsenvaltio.

U 19/2022 vp

Jäsenvaltion tulisi laatia ja toimeenpanna hylättyjen kaivosten metaanipäästöjen vähennyssuunnitelma. Tämä suunnitelma tulisi toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle. Kaivosten tuuletusluukkujen ulospuhaltaminen ja metaanin soihdutus kiellettäisiin hylätyissä kaivoksissa 2030 alkaen.

EU:n ulkopuolella syntyvät metaanipäästöt

Fossiilisten polttoaineiden maahantuojien tulisi vuosittain raportoida jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, mikäli se mittaa metaanipäästötietoja ja jäsenvaltion tulisi raportoida nämä tiedot vuosittain komissiolle. Komissiolle annettaisiin oikeus täydentää asetusta antamalla delegoituja säädöksiä maahantuojien raportointivelvoitteiden lisäämisestä tai muuttamisesta. Komissio tulisi luomaan metaanipäästöjen läpinäkyvyystietokannan.

Komissio tulee olemaan mukana loppuvuodesta 2021 perustetun kansainvälisen metaanimonitorointiobservatorion (International Methane Emission Observatory) toiminnassa. Observatorio toimii YK:n ympäristöohjelman alla ja sen tavoitteena on koota maailmanlaajuinen miltei reaaliaikainen, alueellisella tasolla tietoa esittelevä metaanipäästötietokanta, perustuen useisiin tietolähteisiin, ml. satelliiteista saatavaan havaintoaineistoon. Tiedon kautta pyritään tukemaan ja katalysoimaan maailmanlaajuisia päästövähennystoimia.

Toimivaltainen viranomainen ja riippumaton todentaja

Jokaisen jäsenvaltion tulisi nimetä toimivaltainen viranomainen metaaniasetuksen monitorointia ja täytäntöönpanoa varten. Näiden toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä tarvittavat toimet tämän asetuksen toimeenpanoa varten. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä yhteistyötä keskenään, komission kanssa ja tarpeen mukaan kolmansien maiden viranomaisten kanssa. Toimivaltaisten viranomaisten tulisi tehdä säännöllisiä ja spontaaneja tarkastuksia asetuksen edellyttämille toimijoille ja raportoida näistä tarkastuksista.

Kaikilla oikeudellisilla henkilöillä olisi mahdollisuus valittaa toimivaltaiselle viranomaiselle, mikäli kokee kärsineensä vahinkoa tämän asetuksen rikkomisesta.

Riippumattomien todentajien olisi arvioitava toiminnanharjoittajien heille toimittamien päästöraporttien vaatimustenmukaisuus tämän asetuksen mukaisesti. Todentajat voivat suorittaa paikalla tarkastuksia määrittääkseen tietojen luotettavuuden, uskottavuuden ja tarkkuuden lähteistä ja käytetyistä menetelmistä. Mikäli todentaja huomaa epä johdonmukaisuuksia tulisi toimijoiden muuttaa antamiaan tietoja. Komissiolle annettaisiin oikeus täydentää asetusta antamalla delegoituja säädöksiä koskien eurooppalaisia tai kansainvälisiä standardeja metaanipäästöjen kvantifioinnista ja mittaamisesta.

Kansainvälisellä metaanipäästöjen observatoriolla (International Methane Emission Observatory) tulee olla metaanipäästötietojen osalta todentava rooli mm. metodologioiden ja datan keruun ja aggregoinnin osalta, jolle komissio toimittaa toimivaltaisilta viranomaisilta saamansa tiedot.

Seuraamukset

Jäsenvaltioiden olisi säädettävä seuraamuksista, joita sovelletaan tämän asetuksen säädösten rikkomisesta. Seuraamusten olisi oltava tehokkaita, suhteutettuja ja varoittavia. Jäsenvaltion tulisi notifioida komissiolle näiden rangaistusten perusteet.

Komitea

Komissiota määrätään avustamaan työssään aiemmin luotu jäsenvaltioiden edustajista koostuva Energiaunioni-komitea.

3 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde toissijaisuusperiaatteeseen

Tämän asetusehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 194 artiklan 2 kohta, joka antaa unionille valtuudet toteuttaa tarvittavat toimenpiteet saavuttaa unionin energiapolitiikan tavoitteet. Ehdotus koskee ainoastaan energia-alaa ja se edistää unionin energiapoliittisten tavoitteiden saavuttamista, sellaisina kuin ne on esitetty kohdassa 194 artiklan 1 kohta, erityisesti energiamarkkinoiden toimintaa, yhdenmukaistamalla valvontaa, raportointia ja metaanipäästöjen vähentämissääntöjä.

Asia käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksityksessä. Neuvoston päätöksenteko tapahtuu määränemistöllä.

Asetusehdotuksen oikeusperustaa voidaan pitää asianmukaisena.

Energia-alan metaanipäästöt ovat valtioiden rajat ylittävä ongelma ja vaihtelevat jäsenvaltioittain ja unionin alueellisella tasolla. Ne ovat merkityksellisiä kaikissa jäsenvaltioissa vaihtelevassa määrin, riippuen niiden energialähteiden yhdistelmästä ja luonnonvaroista. Päästöjen raportoinnin taso ja vähentämistoimenpiteiden soveltamisalat vaihtelevat jäsenvaltioittain ja sektoreittain. Erilaiset kansalliset lähestymistavat voivat johtaa epäjohtonmukaisuuteen sääntelykohtelussa eri jäsenvaltioissa, mikä lisää useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa toimivien yritysten hallinnollista taakkaa, saattaa haitata sisämarkkinoiden toimintaa luomalla esteitä toimijoille ja hankaloittaa vertailukelpoisten tietojen keräämistä koko unionissa. Lisäksi koska suurin osa unionissa kulutettuun fossiiliseen energiaan liittyvistä metaanipäästöistä tapahtuu sen rajojen ulkopuolella, jäsenvaltioiden yhteisillä toimilla saavutettaisiin todennäköisemmin tuloksia toimitusketjun kyseisissä osissa ja säilytettäisiin energian sisämarkkinoiden eheys. Tästä syystä metaanipäästöjen vähentäminen kaikkialla unionissa hyötyisi yhdenmukaisesta poliittisesta lähestymistavasta unionin tasolla. Lisäksi Unioni-tason metaanipolitiikka tuo merkittävää lisäarvoa kansainvälisille ilmastotoimille.

Suhteellisuuden osalta komissio on katsonut, että tähän ehdotukseen liittyvät kustannukset ja sääntelytaakka on pidetty mahdollisimman vähäisinä. Tässä ehdotuksessa esitetyillä toimenpiteillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen havaittujen ongelmien ratkaisemiseksi ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Komissiolle ja jäsenvaltioille ennakoitujen kustannukset katsotaan hyväksyttäväksi, kun otetaan huomioon myös myönteiset taloudelliset nettovaikutukset, jotka liittyvät ympäristön ja yhteiskunnan kannalta kustannustehokkaiisiin päästövähennyksiin.

Valtioneuvosto katsoo, että ottaen huomioon asetusehdotuksen tavoitteet, ehdotuksen voidaan katsoa täyttävän toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen vaatimukset.

Komissiolle ehdotettu toimivallan siirto koskee yhtäältä teknisluontoisempaa raportointimallin laadintaa (art 12) ja rajoituksia koksiihliikaivosten metaanipäästöjen ulospuhaltamiselle tuuletuskuiluista (art 22) ja toisaalta asetuksen täydentämistä antamalla delegoituja säädöksiä fossiilisten polttoaineiden maahantuojien raportointivelvoitteiden lisäämisestä tai muuttamisesta oman arvionsa nojalla (art. 27). Valtioneuvosto katsoo että ottaen huomioon asetusehdotuksen tavoitteet, voidaan toimivallaan siirtoa pitää teknisemmiltä osin perusteltuna, mutta maahantuojien raportointivelvoitteiden osalta tarpeettoman laajana.

4 Käsitelyvaiheet

4.1 Kansallinen käsittely

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt nyt käsiteltävänä olevaa ehdotusta ja U-kirjelmäluonnosta koskevat lausunnot EU-asioiden komitean alaiselta Energia- ja EURATOM –jaostolta (EU21) 28. tammikuuta 2022. Lisäksi on pyydetty asiantuntijalausuntoja Gasgridiltä, Energiavirastosta, Kaasuyhdistyksestä ja Energiateollisuudesta. U-kirjelmäluonnos on käsitelty EU-ministerivaliokunnassa 11. helmikuuta 2022 ja Valtioneuvoston yleisistunnossa 17. helmikuuta 2022.

4.2 Ehdotuksen käsittely EU:n toimitelmissä

Komissio ei ole vielä esitellyt asetusehdotusta neuvoston energiatyöryhmässä. Neuvoston puheenjohtajamaa Ranska ei ole vielä aloittanut asetusehdotuksen käsittelyä.

Euroopan parlamentissa ehdotuksen käsittelystä vastaava valiokunta on teollisuus-, tutkimus ja energiavaliokunta (ITRE) ja mahdollisesti myös ympäristövaliokunta (ENVI). Euroopan parlamentti ei ole vielä nimennyt ehdotukselle raportööriä.

5 Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotuksen vaikutusten arviointi perustuu pääosin joulukuussa 2021 annetussa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa (SWD (2021) 459 final) esitettyihin näkemyksiin.

5.1 Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön

Asetus on suoraan velvoittavaa oikeutta eikä edellyttäisi suoraan muutoksia Suomen lainsäädäntöön. Kuitenkin, asetusehdotuksen edellyttämän toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen ja seuraamuksista määrääminen edellyttänevät kansallista lainsäädäntöä.

5.2 Taloudelliset ja muut vaikutukset

Komissio on arvioinut asetuksesta aiheutuvat vähäisiä hallinnollisia lisäkuluja energia-alan säätelyviranomaisten yhteistyöjärjestö ACER:lle ja komissiolle metaanipäästöjen raportointiin liittyen. Yrityksille komissio arvioi aiheutuvan 127 miljoonan euron kulut vuotuisesti asetuksen veloitteiden täyttämistä. Komissio pitää tätä kuitenkin mittasuhteiltaan vähäiseltä siihen summaan nähden, millä EU:niin vuotuisesti ostetaan fossilisia polttoaineita (184 miljardia euroa 2020).

Suomessa toimivaltaiseksi viranomaiseksi nimitettävälle viranomaiselle aiheutuu alustavien arvioiden mukaan vähäisiä lisäkuluja toiminnanharjoittajien metaanipäästöraporttien koonnista ja vuotuisesta komissiolle raportoinnista. Suomessa asetuksen toimivaltaan kuuluu rajallinen määrä maakaasun siirto- ja jakeluverkkoja sekä LNG-terminaalit.

6 Ahvenanmaan toimivalta

Asia kuuluu maakunnan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 ja 22 kohdan perusteella maakunnan lainsäädäntövaltaan.

7 Valtioneuvoston kanta

Yleistä

U 19/2022 vp

Suomi on osana Euroopan unionia sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan. Tavoite edellyttää pitkän aikavälin ilmastotoimien rakentamista siten, että EU:n hiilineutraalius saavutetaan sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla ennen vuotta 2050. Osana tätä tavoitetta valtioneuvosto pitää tärkeänä, että 55-valmiuspaketista käytävien neuvottelujen lopputuloksena kokonaisuudessaan saavutetaan vuodelle 2030 asetettu vähintään 55% ilmastotavoite, joka voidaan myös ylittää. Valmiuspaketin ehdotuksilla on lukuisia ristikkäisvaikutuksia, ja valtioneuvosto korostaa, että valmiuspaketin kunnianhimoitason ylläpitäminen kokonaisuutena tulee varmistaa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että neuvottelut edistyvät riipeästi, jotta toimeenpanolle jää riittävästi aikaa. Samalla valtioneuvosto korostaa, että 55-valmiuspaketti myös ohjaa EU:n siirtymää kohti ilmastoneutraalia taloutta. Siirtymä tulee toteuttaa sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä, vaikuttavalla ja kustannustehokkaalla tavalla huomioiden luontokadon ehkäisyyn, digitalisaatioon sekä siirtymän oikeudenmukaisuuteen liittyvät näkökohdat. Valtioneuvosto arvioi ehdotuksia kansallisen ja eurooppalaisen kokonaisedun näkökulmasta. Ilmastovaihtelujen lisäksi ehdotusten tulee monipuolisesti huomioida vaikutukset muun muassa kilpailukykyyn, valtion tulokertymään ja Suomen maksuihin EU:lle. Lisäksi on tärkeää systemaattisesti arvioida päätösten vaikutuksia kansalaisten hyvinvointiin (E97/2021 vp).

Metaaniasetus

Valtioneuvosto pitää metaaniasetuksen antamista lähtökohtaisesti perusteltuna. On hyvä, että EU toteuttaa metaaniasetuksen kautta päästövähennyksiin tähtäviä toimia ja näin ollen vastaa myös kansainvälisiin sitoumuksiin ja velvoitteisiin jalkauttaen esimerkiksi Glasgow'n kokouksen päätöksiä sekä sen yhteydessä käynnistettyä Maailmanlaajuista metaanisitoutumusta (Global Methane Pledge) tukevia toimia.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että kasvihuonekaasujen mittaamiseen ja raportointiin liittyen myös metaanipäästöjen mittaamiseen ja raportointiin kehitetään nykyistä huomattavasti tarkempia menetelmiä, jolloin toimien tehokkuutta eri aloilla ja eri alueilla voidaan kohdentaa tarkemmin. Mittaustietojen ja raportointien keruussa tulee tehdä yhteistyötä ja mahdollisuuksien puitteissa tukeutua jo olemassa oleviin rakenteisiin päällekkäisen työn välttämiseksi. On hyvä, että erityisesti maakaasun kuljetuksessa ja varastoinnissa turhien vuotojen välttämisen ja estämisen kautta paitsi torjutaan päästöjä, saadaan myös taloudellista hyötyä, kun suurempi osa kaasusta päätyy polttoaineeksi.

EU:n metaanipäästöistä energiasektori vastaa noin 19%, josta yli puolet tulee hiilikaivoksista ja hiilen käsittelystä sekä maakaasutoiminnoista. Valtioneuvosto pitää hyvänä, että metaaniasetus torjuu näiden lähteiden päästöjä edellyttämällä hiili-, öljy- ja kaasusektoreilla pakollisia vuotokartoitus- ja korjausjärjestelmien käyttöönottoa sekä kieltämällä rutiininomaisen soihdutuksen ja ulospuhalluksen.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että Suomen metaanipäästöistä energiasektori vastaa noin 5%, öljyn ja kaasun käytöstä johtuva osuus on alle 1%. Suomen maakaasuverkko on kokonaisuudessaan uusi, eikä siitä aiheudu merkittäviä vuotopäästöjä. Vuotokartoitus- ja korjausjärjestelmät ovat korkealla tasolla. Voidaankin arvioida, etteivät EU:n metaaniasetuksen säännökset merkittävästi kohdista lisätoimia Suomen öljy- ja maakaasuinfrastruktuuriin. Hiilikai- vostoimintaa Suomessa ei ole.

Asetus koskee EU:n energiasektorin metaanipäästöjä ja näin ollen kokonaispäästöjen merkittävä vähentämispotentiaali yksinomaan tämän asetuksen toimilla on suhteellisen rajattu. Muihin merkittäviin metaanipäästölähteisiin, jäte- ja maataloussektoreilla, EU pyrkii vaikuttamaan jo

U 19/2022 vp

olemassa olevien sektorikohtaisten sääntelyinstrumenttien tai suunnitelmien avulla niiden päivittämisen yhteydessä. Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että energiasectoriin kohdentuvaa metaaniasetusehdotus on suhteellisen järeä toimenpide.

EU:ssa käytetystä fossiilisesta energiasta vain pieni osa tuotetaan EU:ssa ja merkittäviä energiajärjestelmän metaanipäästöjä aiheutuu siis myös rajojen ulkopuolella. Valtioneuvosto pitää perusteltuna, että komissio esittää maahantuojille vuotuisia raportointivelvollisuuksia, luo kansainvälisen metaanipäästöjen läpinäkyvyysetietokannan sekä on mukana kansainvälisen metaanimonitorointiobservatorion toiminnassa, jossa mm. satelliittien avulla havainnoidaan ja kartoitetaan merkittäviä päästölähteitä maailmanlaajuisesti.

Valtioneuvosto pitää komission esittämiä raportointi- ja hallinnointivelvoitteita Suomen kannalta hyväksyttävänä, mutta samalla tunnistaa, että joissakin jäsenmaissa vaatimukset voivat näyttäytyä raskaina saavutettuun hyötyyn nähden.

Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti ehdotettuihin delegoituihin säädöksiin. Erityisesti komission toimivaltaa muuttaa fossiilisten polttoaineiden tuojilta edellyttämää metaanipäästöjen raportoinnin sisältöä delegoidulla säädöksellä on syytä harkita tarkoin.